

21 Oktober 2024

MEDLEMSBREV 5 2024

Hej kära Vänner

Det senaste medlemsbrevet gick ut en regnig augustidag, nu har vi redan passerat mitten av oktober. Det går fort men solen skiner i alla fall just nu. Vi har haft ett antal aktiviteter av olika slag sedan sist; I september visade Annelie Landin från Landskapslaget *Flemingsbergsparken*, ett halvdagsseminarium på temat *Var Dags Konst* genomfördes tillsammans med Samfundet Sankt Erik på Konstakademien, Olle Lundin och Bettina Schwalb på ArkDes Think Tank bjöd tillsammans med forskarkollegor från KTH in till ett samtal om *Gåendets villkor*, Thorbjörn Andersson och Staffan Sundström på Sweco visade oss *Bobergstorget* i Gasverksområdet och första veckan i oktober åkte några av oss till *Venedig och Vicenza* för att se trädgårdar och Palladios verk med Hans Lepp som ciceron. Att det var konstant ösregn i Venedig, men lite bättre i Vicenza, kunde ju inte Hans rå för. Sedan fick vi även ett eget intro till *nya ArkDes* och den nya basutställningen av Karin Nilsson och Frida Rosenberg. Stort tack till er alla som gett oss spännande visningar. Det har verkligen varit mycket uppskattat!

Hösten fortsätter och vi med den. På gång är stadsutveckling i Alvik och förnyelsen av Operan, två projekt präglade av mångåriga utrednings- och planeringsprocesser och ändrade förutsättningar. Vi ska även se det nya, färdigställda, sjukhuset vid Ersta, framröstat som årets Stockholmsbygge. Ni som ännu inte har hunnit besöka nyöppnade ArkDes har dessutom mycket att upptäcka, på egen hand eller på de visningar som anordnas nästan dagligen. På ArkDes hemsida finns program.

Som väl de flesta noterat har regeringen initierat en utredning om hur verksamheten på ArkDes ska infogas inom Moderna Museet. ArkDes Vänners styrelse har med anledning av detta lämnat ett yttrande till Kulturministern. I yttrandet framhålls att ArkDes egenart och uppgifter som centralmuseum för arkitektur och design och praktisknära forskning inom Gestaltad livsmiljö svårligen låter sig inordnas i ett konventionellt konstmuseum. Det är styrelsens uppfattning att ArkDes måste finnas kvar som en självständig kulturmyndighet.

PROGRAM

FRAMTIDENS ALVIK GENOM HÅLLBAR STADSUTVECKLING

Planeringen av Alviks strand har pågått i över tio år. Tillsammans med Stockholms stad har Vasakronan tittat på hur man bäst kan gå till väga för att skapa en tätare, sammanhållen och mer mångsidig och levande stadsmiljö. Det vattennära läget, närheten till Tvärbanan och naturområden som Alviksberget i väster och Mälarparken i söder, ger unika förutsättningar att skapa en mer attraktiv och levande stad med ambitionen att tillföra både bostäder och nya funktioner som inte finns i området i dagsläget, som förskola, restauranger och service. En viktig del är att utveckla stråk, torg, parker och skapa kopplingar med omgivningen, allt sådant som hör stadsutveckling till. Idag är Alviks strand ett relativt slutet område som inte är särskilt livfullt kvällstid.

Förslaget, som det såg ut fram till 2022, byggde bland annat på att stora delar av den befintliga bebyggelsen skulle rivas. När Skönhetsrådet yttrade sig över detaljplanen 2019 skrev de så här: *"Men eftersom staden står fast vid utfyllnader i vattnet och att riva en stor del av 1980-talets*

kontorspark ställer sig rådet fortsatt negativt till planförslaget. Skönhetsrådet finner det förvånande att staden föreslår rivning av ett stort antal fungerande hus utan att presentera någon kalkyl för vilken miljöpåverkan detta innebär..."

I december 2022 fattade Vasakronan ett beslut som till stor del förändrade spelplanen. I korthet kan man säga att överenskommelsen med Stockholms stad ligger fast. Det betyder att utgångspunkten för utvecklingen fortsatt är att skapa en tät, sammanhållen, mångsidig och levande stadsmiljö. Men medan det tidigare förslaget byggde på rivning av stora delar av den befintliga bebyggelsen så innebär det nya förslaget motsatsen. Det vill säga att huvuddelen av den befintliga bebyggelsen behålls, inklusive de så kallade "Bananhusen", den gamla "Tvålfabriken" och det gamla "Laboratoriet".

"Att skapa en ny stadsdel utifrån befintlig bebyggelse ställer helt andra krav på oss som byggherre, våra arkitekter och även staden, men beslutet att behålla merparten av fastigheterna känns både bra i magen och som en spännande och kul utmaning! Förhoppningen är att nya Alviks Strand ska stå klart 2030 och då erbjuda bostäder, kontor, förskola, service och fina grönytor. En bra livsmiljö helt enkelt", säger Susanne Bäckström.

Susanne Bäckström, som är chef för stads- och fastighetsutveckling på Vasakronan, och **Henrik Nerlund**, sekreterare och kanslichef för Skönhetsrådet, kommer att beskriva Alviks karaktär i sitt sammanhang och berätta om planeringen för det nya Alvik genom hållbar stadsutveckling. Både Susanne och Henrik är för övrigt medlemmar i styrelsen för ArkDes Vänner.

TID OCH PLATS: Onsdag den 6 november, kl 15.00 - 17.00 (ca).

Vi ses vid Coore Conference - Alviks strand, Gustavslundsvägen 141.

Vi börjar med en promenad på runt 30 minuter för att orientera oss i området och fortsätter sedan inomhus.

OBS! Anmälan och avgift

Antalet deltagare till visningen är begränsad till 25 personer.

Anmälan via mail.

Avgift 100:-/person, betalas i förväg via BG eller Swish, men först när plats bekräftats.

OPERAN INFÖR FRAMTIDEN

Statens Fastighetsverk, SFV, hälsar oss välkomna på visning och rundvandring i operabyggnaden. En renovering av operabyggnaden har utretts och förberetts under flera år och förslag har tagits fram av SFV i samarbete med hyresgästerna- Kungliga Operan och Operakällaren. Huset är en viktig del av vårt kulturarv och behöver moderniseras för att åter bli ändamålsenligt för såväl publik som utövare. Huset ska anpassas för att fungera för hyresgästernas verksamheter under lång tid. Byggnaden behöver genomgå en omfattande teknisk upprustning med byte av samtliga installationer och teknikytor; förbättra inomhusklimatet till en effektiv energianvändning, genomföra klimatsäkringsåtgärder samt renovera och konservera ytskikt. Dessutom kommer en tillbyggnad skapas mot Kungsträdgården för att inrymma en scen för barn och unga. Detta är Statens fastighetsverks största renovering i en av landets mest komplexa byggnader med höga kulturhistoriska värden.

Några fakta om operabyggnaden;

- uppfördes 1892 -1898
- rymmer över 1 000 rum fördelat på 12 våningsplan
- BTA 40 000 m²
- 10 km avloppsledningar
- fler än 100 ventilationsaggregat
- över 600 personer arbetar i operabyggnaden
- årligen 750 000 besökare

Våra guider på visningen kommer att vara **Pär Ahlbom** från Ahrbom & Partner Arkitekter, SFV:s tekniska förvaltare **Emma Wicander** och **Johan Fredendal** samt byggnadsantikvarie **Anna Carver** och projektägare **Karin Brofelth**.

TID OCH PLATS: Tisdag den 19 november, kl 13.00 - 15.00 (ca).

Vi samlas strax före 13.00 framför huvudentrén vid Gustav Adolfs torg.

OBS! Anmälan och avgift

Antalet deltagare till visningen är begränsad till 40 personer, fördelat på två grupper.

Anmälan via mail.

Avgift 100:-/person, betalas i förväg via BG eller Swish, men först när plats bekräftats.

ERSTA NYA SJUKHUS

Ersta diakoni hälsar oss välkomna på ett besök på Erstas nya sjukhus, Sveriges största idéburna sjukhus. Det har röstats fram som "*Årets Stockholmsbyggnad 2024*". Juryns ordförande stadsbyggnadsborgarrådet Jan Valeskog beskriver sjukhuset som "*ett fint exempel på hur en byggnad trots en stor volym och modern arkitektur kan samverka väl med stadsbilden i den historiska kontexten. Byggnaden ger ett stort mervärde, en modern och integrerad struktur som är utformad för att främja både medicinsk utveckling och patientens välmående.*" I DN beskriver Tomas Lauri sjukhuset som "*ett behärskat och säkert sätt att komplettera innerstaden. Det är skickligt infogat i det befintliga kvarterets färger, former och landskap.*"

Ersta sjukhus är ett sjukhus med anor till 1851. De historiska vingslagen syns på flera sätt interiört - inte minst i den grundtes som sjukhusets första föreståndare Marie Cederschiöld myntade: "*ett sjukhus måste vara vackert för att man ska kunna läka.*"

Utifrån det har Nyréns Arkitektkontor tillsammans med Ratio Arkitekter utformat ett sjukhus, som sedan Tengbom arkitektkontor färdigställde, som är olikt alla andra. Här står en flygel i entrén och ingen vägg är vit. Ledorden för bygget har varit "inbjudande", "varmt" och "äkta".

Åter till Tomas Lauri; "*En varm varierad färgskala träder emot mig på avdelningen. Golven är bruna, gröna och röda. Väggarna har inslag av blå, gula och rosa nyanser. Deskar, paneler och skåp är i träslaget ask*". Ersta sjukhus är inte bara årets stockholmsbyggnad, det vann även tidskriften Monocles designutmärkelse "*Best health care*" i år.

Vi kommer att bli guidade runt i detta moderna nytillskott till Stockholms sjukhus av **Carola Magnusson Boman** och **Johan Janssen** från Nyréns Arkitektkontor samt **Maricka Allensten** och **Lina Lindkvist** från Ersta diakoni.

TID OCH PLATS: Torsdag 5 december, kl 18.00 - 19.30 (ca).

Vi samlas vid huvudentrén, Folkungatan 125.

OBS! Anmälan och avgift

Antalet deltagare till visningen är begränsad till runt 25 personer.

Anmälan via mail.

Avgift 100:-/person, betalas i förväg via BG eller Swish, men först när plats bekräftats.

VAD MER.....?

MEDLEMSAVGIFT 2024

Medlemsavgiften gäller per kalenderår och är 2024 samma som de senast föregående åren:

Enskild medlem 400:-

Parmedlemmar 600:-

Medlemskort skickas ut allt eftersom medlemsavgiften betalas in.

Locka gärna med släkt och vänner att bli medlemmar i ArkDes Vänner!

BETALNINGAR

Betalning av medlemsavgift liksom för avgiftsbelagda program görs, om inte annat anges, till föreningens

BG 5481-5634, eller

Swish 123 386 03 68.

Var noga med att ange namn och vad betalningen avser.

MAILADRESSER

Vi försöker spara in på kopiering och portokostnader. Så, om ni får detta medlemsbrev som traditionell ytpost, skicka oss en mailadress för framtida utskick. Det är även enklare och snabbare att informera om vad som händer och eventuella ändringar via mail. Vi skulle helst helt vilja avskaffa pappersutskick det kommande året.

ANMÄLAN TILL PROGRAM

Anmälan görs, om inte annat anges, via mail till föreningen: vannerna@arkdes.se. Kansliets telefon är för närvarande ur funktion! Vid förhinder att delta i anmält program vänligen meddela detta så snart som möjligt, så att andra kan ges plats. Vi har ofta en väntelista.

LEWERENTZ DIVINE DARKNESS

I våras ordnade vi med en visning av Sven Blumes film om Sigurd Lewerentz på ArkDes. Nu finns möjlighet att se den igen, i Uppståndelsekapellet på Skogskyrkogården.

Välkomna till två exklusiva filmvisningar i Uppståndelsekapellet i Skogskyrkogården med efterföljande samtal med regissören Sven Blume.

Lördag 26 oktober 2024

OBS: filmen visas både kl 16 och 18!

Dokumentär / Sverige / 2024 / 1h 10 min

I samarbete med Skogskyrkogården

Regissör: Sven Blume

"Sigurd Lewerentz ville inte bli filmad eller intervjuad, men i en jordkällare i Lund ligger en okänd skatt. Här finns filmrullar och ljudband som arkitekten Bernt Nyberg spelade in med Lewerentz under hans sista levnadsår. Från källaren påbörjas en kulturhistorisk resa där de stilistiska spåren av Lewerentz inom svensk arkitektur blir påtagliga. Klassicism och modernism möts i en poetisk brutalitet som väcker våra djupaste och mest arkaiska kulturminnen till liv."

Mer info och biljett till visningarna köps i förväg via
sodrasthlmfilmfest.se

ArkDes 2024 - Vad händer?

ArkDes stängde den 27 augusti förra året för att skapa en helt ny utställningsupplevelse. Den 27 september i år öppnades portarna, bokstavligen, med den nya egna entrén från Exercisplan.

För första gången erbjuds en unik inblick i berättelserna och originalverken från museets omfattande magasin. Från samlingarna visas utställningar om Léonie Geisendorf - arkitekten som aldrig gav upp, och om Abelardo Gonzales - som skapade de legendariska nattklubbarna Trocadero och Tunneln i Malmö. Dessutom öppnar en ny stor utställning: *Designing Motherhood - Things That Make and Break Our Births*.

Upptäck det nya inslaget på ArkDes; *Unboxing*. Varje dag tar någon av ArkDes intendenterna upp nytt material från magasinerna för att organisera, digitalisera och studera närmare. I bland deltar inbjudna experter men varje eftermiddag mellan 13.00 - 16.00 kan även du vara med och upptäcka aldrig tidigare visat material.

Upptäck även Joar Nangos installation, ursprungligen skapad för *Girjegumpi: The Sámi Architecture Library*, som visades vid arkitekturbienalen i Venedig 2023. Joar Nango är arkitekt och konstnär vars arbete är djupt rotat i Sápmi, det traditionella samiska området som täcker norra delarna av Norge, Sverige, Finland och Kolahalvön i Ryssland.

Årets mest väldoftande utställning är tillbaka! Efter ett års frånvaro gör *Pepparkakshus* comeback - vilket också är årets tema, *COMEBACK*. I över 30 år har amatörer och proffs visat sina mest kreativa förslag. Anmälningar tas emot till och med 20 november. 22-23 november ska förslagen lämnas in och den 29 november öppnar utställningen och omröstningen.

På ArkDes hemsida finns alla uppgifter om allt detta och om kommande utställningar och aktiviteter på museet. Där kan man även anmäla intresse att få ArkDes nyhetsbrev, för löpande info om vad som händer på ArkDes.

CAFÉ BLOM

Café Blom har öppet varje dag utom måndag mellan 11.00 och 17.00, tisdag och fredag till 19.00. Soliga dagar är uteserveringen en oas på Skeppsholmen. Med medlemskort i ArkDes Vänner har man dessutom 10% rabatt på allt utom alkoholhaltiga drycker.

Hösten är här med glödande färger och ljumma vindar

Pia Kjellgren Schönning

Ylva Lagerquist

Klas Schönning

ArkDes Vänner

c/o ArkDes
Box 16410
103 27 Stockholm
Telefon: 08 611 35 96 (tillfälligt ur bruk)
Mail: vannerna@arkdes.se
BG 5481-5634
Swish 123 386 03 68
www.arkitekturensvanner.se

Detta nyhetsbrev skickades till er eftersom ni är medlem i ArkDes Vänner. Om ni inte längre önskar få utskick från oss vänligen avregistrera er via mail